

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HABER BÜLTENİ

TÜRKİYE ODALAR VE
BORSALAR BİRLİĞİ
BİLGİ HİZMETLERİ
DAİRESİ

TOBB BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ AYLIK BÜLTENİ EKİM 2006

İÇİNDEKİLER

- 1 E-Devlet / E-Dönüşüm Sertifika Programı
- 2 TOBB RSS Hizmeti Başladı
- 2 Sayıştay E-Dönüşüm Türkiye Raporu
- 3 ABD İnternet'in kontrolünden çıkıyor
- 3 Yerli Yazılımla Asker Alma Dönemi
- 4 Ulusal Yenilik Stratejisi ve Eylem Planı Hazırlanacak
- 5 Türk Halkı E-Ticareti sevdi
- 5 Duyurular
- 6 Ücretin Karşılığı Nedir ?

E-DEVLET / E-DÖNÜŞÜM SERTİFİKA PROGRAMI

Bilişim teknolojileri birçok alanda olduğu gibi devletin işleyişinde ve vatandaş devlet ilişkilerinde değişimlere yol açmakta, devleti şeffaflaştırmakta, verimliliği arttırmaktadır. Bu alana yapılan yatırımlar ancak e-Devlet uygulamalarının kullanımının yaygınlaşması ile haklı gösterilebilir. Bunun için ise her seviyede stratejik planlama yapmak, kamu kuruluşlarında nitelikli e-Devlet projeleri geliştirmek, bu kuruluşlarla özel sektör arasında işbirlikleri oluşturmak ve kullanıcılarda farkındalık yaratmak gerekmektedir.

Bu amaçla **TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi** tarafından kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarında çalışan idarecilere E-Devlet programlarının tasarlanması, uygulanması ve yönetimi için gerekli bilgi, beceri ve olanakların kazandırılması amacıyla “**E-Devlet Sertifika Programı**” başlatılmıştır.

Programa katılabilmek için adayların en az lise mezunu olmaları gerekmektedir. Sınavlardan ortalama 60 ve üzeri puan alan katılımcılara sertifika verilmektedir. Program aşağıdaki başlıklardan oluşmaktadır.

1. E-Devlet

Bu dersin amacı E-Devlet kavramını ve sonuçlarını yönetim, program ve yönetici perspektiflerinden incelemektir. E-Devletin potansiyeli, gerekçeleri ve sorunları mercek altına alınmaktadır.

E-Devlet politikaları, kanunları, yönetim modelleri ve günümüzde dünyanın değişik ülkelerinde uygulanmakta olan E-Devlet programları incelenmektedir. Kurumların sınırlarını aşan programlara özgü problemler ile birlikte bilgi teknolojilerinin kurumlarda her geçen gün artmakta olan rolü ve karşılaşılan sorunlar üzerinde durulmaktadır. Değişim yönetimi, bütçe ve performans entegrasyonu gibi E-Devlet olguları incelenmektedir.

2. Bilişim Teknolojilerinin Stratejik Yönetimi

Bu dersin amacı, katılımcılara kamu sektöründe ve özel sektörde stratejik bilişim teknolojileri yönetimine ilişkin temel altyapının kazandırılmasıdır. Stratejik planlama açısından kamu ve özel sektör arasındaki farklılıkların ve bu farklılıkların idareciler açısından taşıdığı anlamın kavranılması hedeflenmiştir. Ağırlıklı olarak, uygulamalı stratejik planlama ve stratejik yönetim modelinin oluşturulması üzerinde durulacak olup bu kapsamda misyon geliştirme, SWOT analizi, paydaş analizi, amaç ve hedef belirlenmesi ve bir performans ölçüm ve yönetim sisteminin tasarlanması ve uygulanması konuları ele alınacaktır. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının stratejik IT yönetimine güncel yaklaşımları tartışılacaktır.

3. E-Devlet Proje Yönetimi

Bu ders, E-Devlet projelerinin etkin yönetimine ilişkin yaklaşımların ve çağdaş

uygulamaların incelenmesini hedeflemektedir. Proje yönetim sürecinin temel kavramları verilmekte ve prototipik gelişim yaşam döngüsü ile ilişkilendirilmektedir. Katılımcılara bir projenin planlanan zaman, bütçe ve çerçevede tamamlanması için proje yönetim işlevlerinin projenin değişik safhalarında nasıl kullanılacağı kavratılacaktır. Değişik E-Devlet uygulamaları incelenecek ve en iyi uygulamalar üzerinde durulacaktır.

4. E-Devlet için Kamu-Özel Sektör İşbirliklerinin Oluşturulması ve İdaresi

Günümüzde dünyanın her yerinde, hemen her sektörde devletler kamu hizmetlerinin sunumunda kamu-özel sektör işbirliği (PPP) modellerini kullanmaktadırlar. Bu dersin amacı kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet sunumunda PPP programlarının ve projelerinin etkin bir şekilde planlanması, uygulanması ve gözlemlenmesi için yardımcı olmaktır. E-Devlet hizmetlerinin sunumunda etkin PPP modellerinin geliştirilmesi ve yönetilmesine ilişkin kritik konular ele alınmaktadır. Katılımcılara PPP programlarının ve projelerinin tasarımı ve uygulanması için yeni perspektifler, bilgiler ve beceriler kazandırılması hedeflenmiştir.

Daha fazla bilgi için www.sem.etu.edu.tr adresi ziyaret edilebilir.

TOBB RSS HİZMETİ BAŞLADI

RSS çeşitli internet siteleri tarafından yayınlanan haber vb. içeriğin tek bir ortamdan topluca izlenebilmesine olanak sağlayan yeni bir içerik besleme yöntemidir. RSS – Real Simple Syndication, RDF Site Summary veya Rich Site Summary (Zengin Site Özeti) kelimelerinin baş harflerinden oluşan kısaltmadır.

Günlük haber ihtiyacını karşılamak isteyenler, onlarca internet sitesini ziyaret etmek için çoğu zaman saatler harcar: Siteye gitmek, haberleri aramak, okumak, gerektiğinde kaydetmek ve sonraki sayfaya geçmek vakit alıcıdır. Bir diğer seçenek ise haber gruplarına üye olmak. Bu sefer de e-posta adresinizi verdiğiniz için spam ve virüs gönderilmesi tehlikesiyle karşı karşıya kalırsınız. İşte, yeni bir haber teknolojisi olan RSS de tam bu noktada devreye giriyor. Açılımı “Really Simple Syndication” (Gerçekten Basit Dağıtım) veya “Rich Site Summary” (Zengin İçerikli Site Özeti) olan RSS, iki açılımda da tek bir şeyi ifade ediyor: Haberlerin, e-posta karmaşasından ve siteleri dolaşma stresinden kurtarılıp, en kısa yoldan en fazla kişiye ulaştırılabilmesi.

“RSS-Feeds” veya “RSS-Channels” (RSS Kanalları) her şeyden önce newsletter, yani haber bülteni şeklinde gönderilmiyor; tam tersine, bir RSS okuyucusu tarafından haberin yayınlandığı sayfadan alınıyor ve gösteriliyor. Haberler, bir başlık ve logoyla XML formatında gönderiliyor. Haberi okumak istediğinizde ise haberin başlığına tıklayarak haberin tamamını içeren HTML formatında hazırlanmış internet sayfasına gidiyorsunuz.

Pek çok avantaja sahip bu sistem, TOBB Bilgi Hizmetleri Dairesi aracılığıyla TOBB web sitesinde de kullanılmaya başlandı. Bu sayede insanlar TOBB haberleri ve duyurularından anında haberdar olabilecekler. RSS hakkında daha fazla bilgi edinmek ve nasıl kullanıldığı hakkında bilgi sahibi olmak için <http://www.tobb.org.tr> sitesi ziyaret edilebilir.

SAYIŞTAY E-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE RAPORU

Sayıştay tarafından hazırlanan “e-Dönüşüm Türkiye Projesi Çerçevesinde Yürütülen Faaliyetler” raporu, Türkiye'nin e-Dönüşüm performansını değerlendirmeye tabi tutuyor. Rapora göre Türkiye'nin e-Dönüşüm hedefi “ortaya konan amaç ve hedefleri, ülkemizin bilgi toplumu alanında mevcut durumunun güncel, bilimsel ve ayrıntılı tespitlerini, iç dinamiklerini ortaya koyan çalışmalar yapılmadan” belirlenmiş.

Sayıştay tarafından yapılan denetim sonuçlarını açıklayan rapora göre, amaç ve hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğini, ne ölçüde başarılı olduğunu ve ülkemizin bilgi toplumu olma yolunda ne kadar mesafe kat edildiğini değerlendirme olanağı sağlayacak performans kriterleri belirlenmemiştir. E-Dönüşüm Projesine “projeye üst düzeyde bir sahiplenme olmasına karşın, uygulamacı kurumlar düzeyinde benimsenmenin yeterli olmadığı” tespiti yapan Sayıştay raporu şu tespitlere yer vermekte, “Bu inceleme kapsamında yapılan anket ve ilgililerle yapılan görüşmelerle, uygulamacı kurumlarda projenin tanınma ve benimsenme düzeyi değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan kurumların %68'inde üst yönetimleri tarafından onaylanmış bir e-Devlete uyum projesi, stratejisi ve hedeflerinin bulunmadığı belirtilmiştir. Sorgulanan diğer bir husus da eylem planındaki görevinin verilmesinden önce ilgili kurumun görüşünün alınıp alınmadığıdır. Anket kapsamında yer alan ve projede görevleri olan 23 kurumun 11 tanesi (%46) bu görev verilirken görüşlerinin alınmadığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, eylem planlarında yer alan az sayıda kurumun da, projedeki görevleri hakkında bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak uygulamacı kurumlarda, bilgi teknolojilerinin kullanımı konusunda bir çaba ve istek bulunmakla birlikte; e-Dönüşüm projesinin amaç ve hedeflerinin bir bütün olarak algılandığını ve benimsendiğini söylemek mümkün değildir.”

TÜBİDER

ABD İNTERNET'İN KONTROLÜNDEN ÇEKİLİYOR

ABD hükümeti, Internet'in kontrolünden sorumlu kuruluş olan ICANN ile arasında yeni bir anlaşma imzalayarak Internet'in bağımsızlaşması yolunda önemli bir adım attı. Üç yıl için geçerli olan yeni anlaşma dahilinde ABD hükümeti İnternet'in kontrolünde doğrudan söz sahibi olamayacak.

Alan adı ve sayısal Internet adreslerinin kontrolünü sağlayan Internet Corporation for Assigned Names & Numbers (ICANN) ile ABD hükümeti arasında imzalanan yeni bir anlaşma ile Internet'in bağımsızlaşması yolunda önemli bir adım atıldı. Yeni anlaşma ile ICANN, bundan böyle ABD Ticaret Bakanlığı'nın doğrudan kontrolü altında olmayacak. Alan adı sistemi ile ilgili gelecekte alınacak kararlar ise dünya çapından temsilcilerin görüşleri alınarak belirlenecek.

Ticari bir amaç gütmeyerek çalışan ve 1998'de kurulan ICANN, Internet'in kontrolü ile ilgili olarak ABD hükümeti ile birlikte çeşitli eleştirilere hedef oluyordu. Eleştirileri gerçekleştirenlerin ortak söylemi, artık tüm dünyaya mal olmuş Internet'in tek bir ülke ve kuruluşun kontrolü altından çıkmasının vakti geldiği yönünde.

Internet'in nasıl kontrol edilmesi gerektiği hala tartışılrsa da, genel görüş yönetimin Birleşmiş Milletler altında sürdürülmesi. Buna göre, Internet ile ilgili alınacak kararlar, çeşitli ülkelerin temsilcileriyle BM çatısı altında oylanarak belirlenebilir.

YERLİ YAZILIMLA ASKER ALMA DÖNEMİ

Türkiye'nin Microsoft yerine 'ulusal işletim sistemi kullanma' fikri kamuda hayata geçiyor. TÜBİTAK bünyesinde geliştirilen Linux tabanlı ulusal işletim sistemi Pardus ilk olarak Milli Savunma Bakanlığı Askere Alma Daire Başkanlığı ve şubelerinde kullanılacak.

Milli Savunma Bakanlığı tarafından geçtiğimiz aylarda açılan ihalede kullanılacak ana işletim sistemi olarak Pardus seçildi. TÜBİTAK'ın geliştirdiği ulusal işletim sistemi Pardus, ilk olarak Milli Savunma Bakanlığı Askere Alma Daire Başkanlığı ve şubelerinde kullanılacak. Yeni yazılımın, kamuda yüzde 10 oranında kullanımının dahi yılda 15 milyon YTL tasarruf getireceği belirtiliyor. Kamu kurumlarının bilgisayar sistemlerinde Microsoft'un işletim sistemleri yerine, açık kaynak kodlu Linux tabanlı Pardus işletim sistemi kullanılacak. Böylece, 2003 yılı başında başlatılan "e-dönüşüm Türkiye Projesi" ile özellikle kamu kuruluşlarının bilgi teknolojilerini daha etkin kullanmasının, bu yolla vatandaşlara daha hızlı ve daha kaliteli hizmet verilmesi amacına uygun bir davranış sergilendiği ifade ediliyor.

Tasarrufun boyutu: Açık kaynak kodlu yazılımların kapalı ve sahipli yazılımlara göre birçok üstünlüğü bulunuyor. Bunların en başında "güvenlik" konusunun geliyor. Açık kaynak kodlu yazılımların, geliştirilme sürecinden kullanılma aşamasına kadar on binlerce göz tarafından denetlendiği için kötü niyetli bir programcı ya da kuruluş tarafından yerleştirilebilecek bir kod parçasının böyle bir ortamda gizlenmesi ihtimali ortadan kalkıyor. Kaynağın açık olması nedeniyle olası güvenlik açıklarının hızla düzeltilebiliyor. Kaynak kodunun isteğe ve gereksinime göre özgürce değiştirilip yeni amaçlara hizmet edecek şekilde uyarlanmasının da yazılıma esneklik kazandıracağı vurgulanıyor.

ULUSAL YENİLİK STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI HAZIRLANACAK

9 Ekim 2006 – Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu’nun 14. toplantısı sonucunda alınan dört yeni karar, Başbakan Erdoğan tarafından bir genelge ile yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu’nun 12 Eylül 2006 Tarihli Kararları 7 Ekim 2006 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan bir genelge ile yürürlüğe girdi. Genelde toplantıda alınan dört yeni karar şu şekilde özetleniyor:

1. Kamu kurum ve kuruluşlarında Ar-Ge olgusunun içselleştirilmesi, sürekliliğin sağlanması, bu programa önerilecek projelerin yönlendirilmesi ve izlenmesi için birimlerin oluşturulması ve/veya görevlendirilmesinin ve BTYK’nın 2005/5 nolu kararı gereği kamu kurum ve kuruluşlarının kendi alanlarında hazırlamaları gereken araştırma programlarını tamamlayarak TÜBİTAK’a sunmalarının önerilmesine karar verilmiştir. Bunun yanı sıra, Ulusal Çevre ve Ormancılık Kamu Araştırma Programı, Ulusal Türkiye Hukuk Kamu Araştırma Programı, Ulusal Emniyet ve İç Güvenlik Kamu Araştırma Programı, Ulusal Aile ve Sosyal Araştırmalar Kamu Araştırma Programı, Ulusal Ulaştırma Kamu Araştırma Programı, Ulusal Vakıflar Kamu Araştırma Programı ve Ulusal Çalışma ve Sosyal Politikalar Kamu Araştırma Programı onaylanarak, bu programların uygulamaya geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

2. Kurul’da ülkemizin yenilik performansının artırılmasının, etkin bir ulusal yenilik sisteminin tanımlanması, stratejisinin belirlenmesi ve bu çerçevede şekillenecek performans odaklı bir eylem planının uygulanmasıyla mümkün olabileceği ele alınmıştır. Bu bağlamda, "Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması" çalışmasının ilgili paydaş kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılmasına ve gerekli destek mekanizmalarının geliştirilmesine karar verilmiştir.

3. Bilim, teknoloji ve yenilik (BTY) alanında uluslararası işbirliği kapsamında iki yeni karar alınmıştır.

- Bunlardan ilki, "2007-2010 Uluslararası BTY Stratejisi’nin Hazırlanması" çalışmasının ilgili kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılması ve bir stratejik çerçeve dahilinde hazırlanacak Uygulama Planının Mart 2007’de BTYK’nın onayına sunulmasıdır.
- İkincisi ise, Türkiye’nin 7. Çerçeve Programı ve EURATOM’a muhtemel katılımı halinde, 6. Çerçeve Programı’nın ülkemizdeki koordinasyonunu üstlenen TÜBİTAK’ın AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Kurulu olarak görevlendirilmesi ve Ulusal İrtibat Noktaları, Program Delege ve Uzmanlarının TÜBİTAK Başkanlığı’na görevlendirilmesidir.

2007 yılında Ar-Ge ödeneği olarak kullanılacak kamu kaynaklarının proje ve programlara dağıtılırken uyulması önerilen esaslar belirlenmiştir. Bu esaslar, 2005 ve 2006 yıllarında TÜBİTAK Ar-Ge fonlarının kullanımı amacıyla belirlenen, mevcut kapasitenin tam güçle çalışabilmesini sağlamak için ihtiyaç duyulan teknisyen, ikincil teçhizat gibi ilave desteklerin verilebileceğine ve Ar-Ge desteklerinde öncelik verilecek projelere ilişkin esaslar ile aynıdır. Ancak, 2007 yılında öncelikle mevcut Ar-Ge kapasitemizi tüm gücüyle harekete geçirecek projelerin yanı sıra ileri uzmanlık merkezleri de desteklenecektir.

TÜRK HALKI E-TİCARETİ SEVDİ

Türkiye’de sanal pos ile yapılan 6 aylık e-ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 70 artarak 957 milyon 680 bin YTL olarak gerçekleşti. Yıl sonu işlem adedinin 21 milyonu, işlem cirosunun ise 3 milyar YTL’yi aşması bekleniyor.

Bankalararası Kart Merkezi (BKM) verilerine göre Türkiye’de sanal pos ile yapılan 6 aylık e-ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 70 artarak 564 milyon 470 bin YTL’den 957 milyon 680 bin YTL’ye yükseldi. Bu dönemde yapılan işlem adedi ise 8 milyon 582 bin 721 olarak gerçekleşti.

Yurt dışından sanal pos kullanılarak yapılan e-ticaret adedi yüzde 217’lik artışla 308 bin 502 oldu. Yurt dışındaki ticaret hacmi ise bu dönemde yüzde 135’lik bir artış göstererek, 69 milyon 290 bin YTL olarak gerçekleşti.

Sadece kredi kartı numarası kullanılarak gerçekleştirilen sanal kredi kartı işlem adedi yurt içinde yüzde 37 artışla 300 bin 450’ye, yurt dışında yüzde 122 artışla 96 bin 348’e ulaştı. Toplam adet yüzde 51’lik artışla 396 bin 798 oldu.

Sanal kredi kartı işlemlerinde e-ticaret hacmi yılın 6 aylık döneminde yurt içinde 18 milyon 370 bin YTL, yurt dışında 7 milyon 90 bin YTL’ye çıktı. Toplam hacim, yüzde 45’lik artışla 17 milyon 600 bin YTL’den 25 milyon 460 bin YTL’ye yükseldi.

Söz konusu artışlardaki en büyük etken olarak, güvenlik endişesinin teknoloji kullanımının yaygınlaşması ve güvenlik önlemlerinin artırılması sayesinde azalması olarak görülüyor.

EKONOMİK FORUM

DUYURULAR

Bilişim ve teknoloji alanındaki etkinlikler

BİLİŞİM’06	
Tarih:	7-10 Kasım 2006
Yer:	Sheraton Hotels & Convention Center– ANKARA
Bilgi:	http://bilisim06.tbd.org.tr

Elektrik Elektronik Bilgisayar Mühendislikleri Eğitimi Sempozyumu	
Tarih:	16-18 Kasım 2006
Yer:	İTÜ Süleyman Demirel Kültür Merkezi Ayazağa İSTANBUL
Bilgi:	http://emo.org.tr egitim@emo.org.tr

1.Ulusal Yazılım Mimarisi Konferansı	
Tarih:	20-21 Kasım 2006
Yer:	Yıldız Teknik Üniversitesi Elektrik-Elektronik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü İSTANBUL
Bilgi:	http://trese.cs.utwente.nl/UYMK-

Ulusal Elektronik İmza Sempozyumu	
Tarih:	7-8 Aralık 2006
Yer:	Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü ANKARA
Bilgi:	www.eimza.org.tr bilgi@eimza.org.tr

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ

Aylık Bilişim Teknolojileri
Haber Bülteni
Ekim 2006

Her ayın son iş günü
elektronik olarak yayınlanır
ve dağıtılır.

Atatürk Bulvarı No : 149
Bakanlıklar ANKARA
Tel : 312-413 80 00
Faks : 312-425 48 54
E-posta : sinan@tobb.org.tr

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HABER BÜLTENİ

TOBB BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ AYLIK BÜLTENİ

ÜCRETİN KARŞILIĞI NEDİR ?

Bilişim dünyası, günlük hayattan farklı yönlerle sahiptir. Normal şartlar altında bedeli ödenen her türlü mal ya da hizmet tamamen ödeyen kişinin oluyorken; yazılım söz konusu olunca bu kural bozuluyor.

Bir yazılım satın alındığında o yazılımı bilgisayara yükleme ve kullanma hakkına sahip olunuyor. Yani satın alınan programı kopyalamak ya da dağıtmak kesinlikle yasak...

Çoğaltım ve dağıtımın önlenmesi ticari nedenlere dayandığı için anlaşılabilir ancak ürünün ileride üzerinde geldiği medyanın hasar görmesine karşı bir önlem olarak kişisel kullanım amacıyla sadece bir tek kopyasının bile çıkarılması çok yakın zamana kadar yasal değildi. Bu durumun bir çok kullanıcının yoğun tepkisini çekmesi üzerine üreticiler artık yedek almak amacı ile çıkarılan bir kopyayı göz ardı ediyorlar.

Aslında bazı durumlarda üreticiler haklarını korumak için kullanıcıların bir takım haklarını ihlal edebilecek kadar ileri gidebiliyorlar.

Üreticilerin önlem almak adına ürünlerine kopya koruması eklemesiyle başlayan ve giderek dozunu arttıran yöntemler yükselen sesler karşısında geri adım atılarak terk edilmeye başlandı.

Ürünlere kopya koruması fikri ilk defa oyunlarla kendilerini göstermeye başladılar. Çok geçmeden bu korumaları kıran dosyalar yayınlanmaya başladı. Bunun üzerine daha radikal korumalar kullanıldı ve bu durum program sektöründen müzik sektörüne kadar çok

geniş bir alanda kendine yer buldu.

Bu tür korumaların bazılarının rootkit adı verilen casus yazılımlar kullandıkları ortaya çıktı. Bu yazılımlar işletim sistemini kandırarak, çalışıklarını gizlemek suretiyle kullanıcıları aktivitelerini gözleyebiliyor ve hatta gerektiğinde internete bağlanarak üreticilere rapor verebiliyorlardı. Durumun anlaşılmasından sonra şirketler özür dileyerek daha hafif yöntemlere dönüş yaptılar.

“Satın alınan yazılım değil; yazılımın kullanımı ve lisans hakları... Bu şekilde satın alan da sahip değil kiracı oluyor.”

Pek çok kişinin yükleme ekranında okumadan geçtiği lisans sözleşmeleri aslında program yüklerken hangi şartların kabul edildiğini belirtiyor. Okumadan geçilen bir sözleşme ile bilgisayara rootkit yüklenmesine bile izin veriliyor olabilir (tabi üreticiler bu ifadeyi süslü bir dil kullanarak zararsız gibi göstermeye çalışabilir) Bu nedenle kimse şikayet etmek gibi bir haktan söz etmemeli.

Görünüşte firmalar, tüketici haklarına saygı göstermek gerektiğini kavramış gibi ve bu her ne kadar sevindirici bir gelişme olarak düşünülse de ileride ibrenin ne tarafı göstereceğini tahmin etmek güç...

Bunun nedeni kullanıcılara sadece kendileri için bir kez yedek almaya izin veren üreticilerin; yeni nesil optik depolama sistemleri-

nin piyasaya sunulmasıyla beraber nasıl bir yöntemle başvuracakları bilinmiyor. Buna rağmen Blu-Ray ve HD-DVD'nin katı kopya korumalarının olduğu biliniyor.

Şimdilik yapılabilecek en iyi şey bekleyip sonucu görmek olacaktır. Her iki tarafında beklentilerinin aynı anda karşılanabilmesi çok zor gibi görünüyor. İşin içine DRM (Dijital Hak Yönetimi) de karışınca suların kolay kolay durulmayacağı tahmin ediliyor.

İlerde daha kaliteli filmler izlenmesine olanak sağlayacak teknolojilerde kopya korumasının sadece yazılımlarla değil donanım ürünleriyle de sağlanması planlanıyor. Bunun anlamı izlenilmek istenen film kopya ise PC monitörü ya da TV filmin korsan olduğunu tespit ederek göstermeyecek.

İşlerin bu boyutlara kadar uzanması akıllara teknoloji insan hayatını ne kadar kolaylaştırıyor sorusunu getiriyor.

(sinan@tobb.org.tr)